Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Asiantuntijalausunto

Hallintovaliokunta
Postiosoite
Postinumero POSTITOIMIPAIKKA

30.1.2023

Viite / Diaarinumero
HE 132/2022 vp / kuuleminen
1.2.2022

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt Verohallinnon asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä HE 132/2022 vp laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunto Verohallinto kannattaa esitystä.

Esitetyillä muutoksilla on vaikutusta Verohallinnon tehtäviin ulkomaalaisen henkilön rekisteröinnissä. Esityksellä on vaikutusta myös siihen, miten ulkomaalaisen saamaa henkilötunnusta käsitellään ennen kuin henkilöllisyys on vahvennettu kasvokkain tunnistamisen menettelyllä. Esitys liittyy myös digitaalista henkilöllisyyttä koskevaan hallituksen esitykseen HE 133/2022 vp ja Verohallinnon osalta erityisesti etärekisteröidylle henkilölle annetun ulkomaalaisen asiointivälineen käyttöön Verohallinnon sähköisissä asiointipalveluissa.

Esityksellä muutetaan ulkomaalaisen rekisteröintimenettelyä siten, että ulkomaalainen voisi rekisteröityä jo ennen Suomeen tulemista teknisellä menettelyllä ja saada henkilötunnuksen. Tämä rekisteröinti voidaan vahventaa kasvokkain tunnistamisella esimerkiksi Verohallinnon toimipisteessä. Verohallinnolla ei ole tiedossa sitä, miten ja missä laajuudessa etärekisteröintiä tai siihen liitettävää asiointivälinettä on mahdollista käyttää hallinnon palveluissa. Esimerkiksi Verohallinnossa on vielä kesken lopullinen arvio siitä minkälainen asiointi veroasioissa olisi mahdollista pelkkään etärekisteröintiin liitetyllä tunnisteella. Esityksessä on kuvattu niitä vaikutuksia, joita rekisteröinnin vahventaminen aiheuttaa mm. Verohallinnossa. Tällä hetkellä on kuitenkin vaikea arvioida sitä, miten etärekisteröityjen henkilöiden käsittely tulee vaikuttamaan verotuksessa ja erityisesti verovalvonnassa. Verohallinto on lausunut lainsäädännön valmistelun yhteydessä, että verovalvontaan käytetty työmäärä voi jonkin verran nousta mutta tämä on vaikea arvioida ennen kuin tiedetään tarkemmin miten heikompia identiteettejä voi käyttää eri organisaatioissa ja viranomaisten palveluissa. Osaltaan riskinä on, että etärekisteröityjä identiteettejä ei vahvenneta tai, että kasvokkain tunnistamisessa havaitaan, että väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 9 §:n mukaiset edellytykset henkilötunnuksen antamiselle eivät täyty mutta tästä huolimatta henkilö käyttää henkilötunnukseen sidottua identiteettiä Suomessa. Verohallinto pitää tärkeänä, että viranomaisissa seurataan muuttuvan menettelyn vaikutuksia ja, jos heikon identiteetin käyttäminen havaitaan aiheuttavan väärinkäytöksiä tai riskejä esimerkiksi harmaan talouden toiminnassa, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin esimerkiksi viranomaisten välisen tietojenvaihdon kehittämisessä ja identiteettien käytön koordinoinnissa.

Johtava asiantuntija Taito von Konow